

Keuzedeel mbo

Gerontopsychiatrie

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0988

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: sectorkamer Zorg, welzijn en sport
Op: 12-06-2018

1. Algemene informatie

D1: Gerontopsychiatrie

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Ja

Scholingsbehoefte/landelijke herkenbaarheid

Voor de VVT-sector is het belangrijk dat toekomstige en zittend professionals meer kennis hebben van psychiatrische aandoeningen bij ouderen, daarnaast zullen zij in steeds meer situaties te maken krijgen met cliënten met gedragsproblematiek. Door de toename van het aantal ouderen dat langer thuis woont krijgen zorgverleners in de extramurale setting steeds meer te maken krijgen met de geschetste problematiek. Omdat zij vaak "stand-alone" werken hebben zij handvatten nodig om met dit gedrag om te kunnen gaan en de-escalerend op te treden. Voor de intramurale setting zien we dat multi problematiek bij zorgvragers met zowel een chronische psychiatrische als een psychogeriatrische en/of een lichamelijke aandoening (bijv. dementie en persoonlijkheidsstoornis, NAH en verslavingsgedrag) meer en meer voorkomen.

Het realiseren van een goede kwaliteit van zorg en een veilige leef sfeer vraagt voor deze doelgroep niet alleen uitgebreidere kennis maar met name ook een groter scala aan vaardigheden in de begeleiding van de bijkomende gedragsproblematiek. Zorgmedewerkers niveau 3 voelen zich vaak handelingsverlegen bij deze specifieke doelgroep. Het keuzedeel zou een goede aanvulling zijn voor zowel studenten als zittend personeel.

Ingangsdatum certificaat

01-07-2018

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Relevantie van het keuzedeel

Ouderen met een chronisch psychiatrische aandoening, dikwijls in combinatie met een chronische lichamelijke aandoening en/of een psychogeriatrische aandoening, verblijven steeds vaker in de sector Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT). Dit wil zeggen dat zij of langer thuis wonen of in een verpleeghuis verblijven. Door de toename van het aantal thuiswonende psychiatrische ouderen krijgen zorgverleners in de extramurale setting meer met deze doelgroep te maken. Omdat beginnend beroepsbeoefenaren vaak 'stand-alone' werken hebben zij handvatten nodig om het gedrag te herkennen en om met het gedrag te kunnen omgaan. Het keuzedeel vergroot de kans op werk op het bieden van ondersteuning aan psychiatrische ouderen in de sector.

Beschrijving van het keuzedeel

Met het keuzedeel ontwikkelt de beginnend beroepsbeoefenaar (veelal) specialistische vakkennis van psychiatrische problemen en oorzaken/aanleidingen, gerontopsychiatrie, psychiatrische ziektebeelden, omgangsproblemen met psychiatrische ouderen en specifieke vaardigheden zoals observatie-, ondersteunings- en communicatiemethodieken om met psychiatrische oudere cliënten te kunnen omgaan.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

Doorstroom

2. Uitwerking

D1-K1: Ondersteuning bieden aan psychiatrische ouderen in verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT)

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar biedt ondersteuning aan psychiatrische ouderen in verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg (VVT). Dergelijke ondersteuning betreft onder andere het begeleiden, motiveren, coachen, enthousiasmeren, activeren en het overnemen van zorg, dikwijls in situaties waarbij sprake is van psychiatrische ouderen met meerdere complexe en niet-routinematige problemen. Bij het bieden van ondersteuning combineert de beginnend beroepsbeoefenaar standaardprocedures en -methodes met onder andere specialistische vakkennis van veel voorkomende psychiatrische problemen, ziektebeelden, omgangsproblemen en met specifieke vaardigheden zoals observatie-, ondersteunings- en communicatiemethodieken. Hierdoor probeert de beginnend beroepsbeoefenaar zoveel als mogelijk aan te sluiten op mogelijkheden, wensen en behoeften van psychiatrische ouderen. Doordat situaties van psychiatrische ouderen snel kunnen veranderen is het nodig dat de beginnend beroepsbeoefenaar kan bepalen hoe de zorg en/of ondersteuning op het veranderde gedrag en/of de veranderde situatie af te stemmen.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt binnen een (multidisciplinair) team van zorgprofessionals zelfstandig en is verantwoordelijk voor het bieden van juiste en kwalitatief goede ondersteuning aan psychiatrische ouderen en aan de naastbetrokkenen van cliënten, zoals mantelzorgers. Bij onder andere het signaleren van calamiteiten, onregelmatigheden, veranderingen en het overleggen over de best passende reactie moet de beginnend beroepsbeoefenaar op een team van collega's en/of een leidinggevende kunnen terugvallen. De eindverantwoordelijkheid ligt bij een leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van ontwikkelingen in de psychiatrie in de ouderenzorg.
- heeft kennis van multipathologie en de daaruit voortvloeiende multiproblematiek, ook in combinatie met chronisch psychiatrische stoornissen bij ouderen.
- heeft brede kennis van lichamelijke veranderingen als gevolg van ouder worden.
- heeft brede kennis van psychische veranderingen als gevolg van ouder worden.
- heeft brede kennis van te leveren zorg aan psychiatrische ouderen.
- heeft specialistische kennis van veelvoorkomende psychische problemen bij ouderen, zoals angst, onrust en vergeetachtigheid.
- heeft specialistische kennis van veelvoorkomende oorzaken/aanleidingen van psychiatrisch gedrag bij ouderen.
- heeft specialistische kennis van de gerontopsychiatrie, zoals chronische aandoeningen en risico's bij ouderen.
- heeft specialistische kennis van veel voorkomende psychiatrische ziektebeelden, zoals depressie, schizofrenie en borderline.
- heeft specialistische kennis van veel voorkomende omgangsproblemen met psychiatrische ouderen, zoals agressie, apathie en agitatie.
- heeft specialistische kennis van gevolgen van psychiatrische stoornissen voor het functioneren van oudere cliënten.
- heeft specialistische kennis van gevolgen van veel voorkomende psychiatrische stoornissen voor de omgeving van oudere cliënten.
- heeft specialistische kennis van verouderingsprocessen van psychiatrische ouderen.
- heeft specialistische kennis van verschillen tussen dementie en psychiatrisch gedrag van ouderen.
- heeft specialistische kennis van observatie-, ondersteunings- en communicatiemethodieken ten behoeve van psychiatrische ouderen.
- kan landelijke en organisatiespecifieke afspraken en protocollen met betrekking tot het zorgen voor en omgaan met psychiatrische ouderen toepassen.
- kan observatietechnieken toepassen om psychiatrische ziektebeelden bij ouderen te herkennen.
- kan veel gebruikte ondersteuningsmethodieken toepassen bij ouderen met een psychiatrische problematiek.
- kan gedragsveranderingen bij psychiatrische ouderen signaleren.
- kan in situaties met psychiatrische ouderen de-escalerend optreden, zoals proberen te kalmeren, terugtrekken of hulp inschakelen.
- kan communicatiemethodieken bij psychiatrische ouderen toepassen.
- kan communicatiemethodieken bij naastbetrokkenen van psychiatrische ouderen toepassen.
- kan wet- en regelgeving ten aanzien van ouderen met een psychiatrische zorgvraag toepassen.